

ÇOMÜ TÖMER' DE TÜRKÇE ÖĞRENEREN YABANCI ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYON KAYNAKLARI VE SORUNLARI*

*Fatih YILMAZ***

Sevtap BUZLUKLUOĞLU ARSLAN

ÖZET

Ulusların kendi dillerinin dışında, yeni bir dili öğrenmeleri ve kullanmaları, her açıdan zorunluluk olmuştur. Özellikle günümüz küresel dünyasında, yaşamın uluslararası ilişkilerle şekillenmesinden dolayı yabancı dil öğrenme büyük bir öneme sahiptir. Türkçe dünyadaki değişik eğitim kurumlarında, hem yabancı dil hem de ikinci dil olarak öğretilmesine rağmen Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve eğitimi konusunda yeteri kadar bilimsel çalışmalar yoktur. Bu eksikliklerden en önemlisi ve üzerine en az vurgu yapılanı "motivasyon eksikliği" dir.

Bu yüzden Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dil öğretim metotları ve materyalleri bağlamında oldukça yeni bir alandır. Türkçe çok az öğretilen diller arasındadır ve diğer çok öğretilen Almanca, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca gibi dillerden oldukça farklıdır. Son yıllarda Türkoloji çalışmaları ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tüm dünyada daha çok dikkat çekmeye başlamıştır

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezinde (ÇOMÜ-TÖMER) de yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeyi tercih eden öğrencilerin yaşadıkları motivasyon sorunları ve kaynaklarının belirlenmesidir. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada ÇOMÜ-TÖMER'de okuyan 111 yabancı öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin, frekans, aritmetik ortalama ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin en önemli motivasyon kaynağının içsel nedenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. "Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci Türkçe öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır." 4.30, en önemli motivasyon sorununun ise dışsal nedenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. "Öğrendiğim dilin konuşulduğu ülkeleri sevmiyor olmam Türkçe öğrenmemde benim için dezavantaj oluşturuyor." 3.67.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, Motivasyon, TÖMER

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: fatih.yilmaz@gop.edu.tr

TURKISH LEARNERS' MOTIVATION RESOURCES AND PROBLEMS OF FOREIGN STUDENTS AT COMU TOMER

ABSTRACT

For many nations apart from their own language, learning a new language and use, is a necessity in every respect. Especially in today's globalized world, where life is shaped by international relationships, learning a foreign language is of great importance. Although the Turkish language has been taught as a foreign and second language at various institutions all over the world, an adequate background of the Turkish language in the literature of foreign language teaching and learning does not exist. The most important and perhaps the least emphasis is on the "lack of motivation.

Therefore, the field of teaching Turkish as a foreign language is relatively new in terms of the methodology and materials. Turkish, one of the less commonly taught languages, differs considerably from more commonly languages such as German, English, French, and Spanish. In recent years, the fields of Turkic studies and teaching Turkish as a foreign language have received more attention throughout the world.

The purpose of this study is to determine the motivating factors and motivational problems of Turkish language learners at Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkish language Teaching and Research Center (ÇOMÜ-TÖMER). This is a descriptive study; data is collected through a questionnaire from the 111 foreign students learning Turkish at ÇOMÜ-TÖMER. The questionnaire is analyzed using frequencies, means and percentages. The result of the study reveals that the most important source of motivation of students is an intrinsic source of motivation.

Key Words: Turkish as a foreign language, Motivation, TOMER

Giriş

Günümüzde yabancı dil önemli bir konuma gelmiştir. Çalıştığı sektörün gereksinimleri doğrultusunda insanlar, yabancı dil öğrenmeye ihtiyaç duyarlar. Yabancı dil bilmenin ayrıcalık olmaktan çıkıp, herkesin sahip olması gereken bir özellik olması son yıllarda yabancı dil eğitiminin önemi de artırmıştır (Göçer, 2011: 798). Yaşamımızın her alanında olduğu gibi eğitimde de, hızlı bir ilerleme ve gelişme görülmektedir. Bunun sonucunda, insanlar iletişimin de etkisiyle küresel bir etkileşim çemberinin içine girerek yabancı dil öğrenme ihtiyacı hissederler. Böylelikle etkileşim içerisinde olan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye ve Türkçenin öneminin artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemini ortaya çıkartmaktadır.

Jeopolitik açıdan önemli bir yere sahip olan ve geniş bir coğrafyada yer alan Türkiye, Türkçenin ana dil olarak kullanıldığı ülkelerin başında gelmektedir. Gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini üstlenen kurum, kuruluş ve merkezler ayrıca bu alandaki çalışmalar da son zamanlarda hız kazanmıştır. Üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi 1950'li yıllardan sonra ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Eğitim programları çerçevesinde Türk dünyası öğrenci projesi kapsamında 1991

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014*

yılından itibaren gençler lise ve üniversitelerde okumak, yüksek lisans ve doktora yapmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmektedir. Bu projenin amaçlarından biri; bağımsızlığını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraha topluluklarındaki gençlere Türkiye Türkçesini öğretmek, Türk kültürü ve eğitim sistemini tanıtmaktır. Bu sayede Türk kültürünün yeni nesillere aktarılması ve Türkiye Türkçesinin yaygınlaştırılması sağlanmıştır. Böylece bu ülke ve topluluklarla İsmail Gaspıralı'nın hedeflediği dilde, fikirde, işte birlik ilkesinin dilde birlik kısmıyla ilgili ilk adımlar atılmış olmaktadır (Açık, 2008: 2).

Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde üniversitelerin Türkçe öğretim merkezleri açmaları ve bu merkezlerde okutulacak kitapları hazırlatmaları yanında lisansüstü çalışmalar da yürütmektedirler. Bugün Türkiye'de birçok üniversitenin bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ile ilgili anabilim dalları açılmış ve çok sayıda yüksek lisans, doktora ve diğer bilimsel çalışmalar yaptırılmaktadır. Örnek olması açısından bu çalışmalardan bazıları: Barın (1992) "Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Bir Metod Denemesi"¹, Balcı (1994) "Türkçenin Anadili Ve Yabancı Dil Olarak Öğretimi Üzerine Bir Araştırma"², Zengin (1995) "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırmalar"³, Barın (1998) "Gramerli Türkçe Olan Topluluklara Türkiye Türkçesinin Öğretimi"⁴, Benhür (2002) "Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar"⁵, Yaylı (2004) "Göreve Dayalı Öğrenme Yönteminin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması ve Bu Uygulamaya İlişkin Öğrenci Görüşleri"⁶, Tarhan (2005) "Kendi Kendine Dil Öğrenme Modeli ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi"⁷, Apaydın (2007) "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi"⁸, Yılmaz (2012) "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı"⁹ şeklinde örneklendirilebilir. Bu araştırmalardan çıkan sonuca göre; öğrencilerin dili öğrenme sebepleri ve bu dile karşı geliştirilen motivasyon kaynaklarının ortaya çıkarılmamış olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından yabancı dile karşı geliştirilen bu ön yargılar dil öğretiminde motivasyonun düşmesine sebep olmaktadır (Aslanargun ve Süngü. 2006: 128). Son yıllarda öğrencilerin bir yabancı dil öğrenmeye karşı geliştirdikleri bu önyargılarının ve motive olmamalarının altında yatan diğer unsurların neler olduğu konusunda çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Ancak, bu araştırmalar yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yetersizdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında yapılan çalışmalarda, bu alan ayrı bir disiplin olarak görülmeli ve bu alanda kullanılacak bir eğitim programının hazırlanmalıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görevlendirilecek eğitimcilerin donanımlı olmasına ve

¹ Barın, E. (1992). *Yabancılara Türkçenin öğretiminde bir metot denemesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

² Balcı, S. (1994). *Türkçenin anadili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde alıştırmalar*. Yüksek lisans tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

³ Zengin, R. (1995). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinler*. Yüksek lisans tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

⁴ Barın, E. (1998). *Gramerli Türkçe olan topluluklara Türkiye Türkçesinin öğretimi*. Doktora tezi. Ankara Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

⁵ Benhür, M. (2002). *Türkçenin yabancılara öğretiminde tartışılmayan ana kavramlar*. Doktora tezi. Ankara Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

⁶ Yaylı, D. (2004). *Göreve dayalı öğrenme yönteminin Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde uygulanması ve bu uygulamaya ilişkin öğrenci görüşleri*. Yayınlanmış doktora tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

⁷ Tarhan, B. (2005). *Kendi kendine dil öğrenme modeli ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

⁸ Apaydın, D. (2007). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir yöntem denemesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

⁹ Yılmaz, F. (2012). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı" *TURKISH STUDIES-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic- ISSN:1308-2140, Volume 7/3, Fall 2012, www.turkishstudies.net, Doi Number :http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3385 p. 2751-2759.*

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014*

verilen eğitimin çağdaş dünyadakine paralel yürütülmesine önem verilmelidir. Bugün yabancı dil olarak Türkçenin, geleneksel yöntemler bir kenara bırakılarak çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanımına dayalı, uygun materyallerle zenginleştirilmiş ve kültürel unsurlarla desteklenmiş çok uyaranlı öğretim ortamlarında gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır (Göçer ve Moğul, 2011: 808).

Motivasyon

Türk Dil Kurumuna ait güncel Türkçe sözlükte güdülenme, “istekli olarak harekete geçmek” diye tanımlanır. Motivasyon kişiyi ihtiyaçlarını karşılamak üzere davranışa yönlendiren içsel süreçtir. Motivasyon davranışın yönü ve büyüklüğü olarak tanımlanmış, özellikle çabanın motivasyonun göstergesi olduğu ifade edilmiştir. Bir hedefe dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güç olarak tanımlanmakta aynı zamanda niyet ve hedefe ulaşma eylemlerini yaratan ve bunların sürdürülmesini sağlayan enerji olarak da görülmektedir (Lussier, 1996; Keller, 1983; Dilts, 1998; Lumsden, 1994; akt. Semerci, 2005:5).

Tanımlardan da görüldüğü gibi motivasyon gerek kelime anlamı açısından gerekse bilim alanı içerisindeki tanımı açısından “ harekete geçirme” olarak tanımlanmıştır. Yani bir işi yapmak için herhangi bir istek veya arzu yoksa insanları cesaretlendirmek önemlidir. Motivasyonun kuru teşvikten daha fazlasını içerdiği yadsınamaz. Sadece insanların karakterlerindeki farklılıklar üzerinde değil, bu farklılıkların altında yatan genel kişisel özelliklere -insan doğasına- odaklanılırsa motivasyon için pek çok neden olduğu ortaya çıkmaktadır. (Ulusoy, 2003: 310). Özetle, motivasyon, bireyin herhangi bir hedefe ulaşmayı istemesindeki içsel sürecin nedeni olarak motivasyon davranışa neden olur ve bireyi harekete geçiren bir güç olarak davranışı belirler (İşigüzel, 2013: 607-614).

Öğrenci üzerinde dışarıdan en fazla nüfuza sahip etken ise öğretmendir. Bu sebeple, öğretmenin yabancılarla Türkçe öğretiminde motivasyon için dersi eğlenceli hâle getirmesi şarttır. Aksi takdirde ders angaryaya dönüşür ve öğrencilerin motivasyonu kaybolur. Yabancılarla Türkçe öğretiminde motivasyonu sağlamak çok önemlidir. Yabancı birinin sizin dilinizi hangi sebeple öğrenmek istediği kadar sizin ona yaklaşımınız, dersi çekici ve ilginç hâle getirmeniz de öğrencinin dersten soğumaması açısından önem taşımaktadır. Burada öğretim elemanın rolü ön plana çıkmaktadır. Öğretim elemanının davranışları ve öğrenciye yaklaşım tarzı, yabancı öğrencilerin Türkçeye olan ilgisini olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir.

“Dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir. Her insan yabancı dil öğrenirken ilk önce kendine psikolojik bir duvar örer ve zaman zaman da bu yeni dili öğrenemeyeceğini düşünür. Bu yüzden, dil öğretilirken her tür sıkıcılık ve zorluktan uzak durulmalıdır.”(Barın, 2004: 20). Belirli bir zaman içinde hedef dile karşı oluşturdukları öğrenmeye değil ezberle dayalı olan yöntemlerle, öğrenme gücünü yaşarlar ve motivasyonları düşer. Düşük motivasyon da dil öğreniminin önündeki en büyük engeldir.

Bireysel farklılıklardan ötürü, her bireyin yaşadığı motivasyonun türü ve derecesi vardır. Farklı bilim adamları da bu bağlamda motivasyonu çeşitli öğelere ayırmaktadır. Gardner’ın yaptığı çalışmanın ardından çok sayıda araştırma öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye motive olmalarına etki eden faktörlerin neler olduğunu araştırmıştır. Tüm bu çalışmalar genel olarak öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye motive olmalarında üç kaynağın olduğunu tespit etmişlerdir. (Demiral ve Acat, 2002: 315).

1.İçsel nedenler: Kişinin yabancı dil öğrenmeyle ilgilenmeleri, bundan keyif almaları ve öğrendikleri yabancı dili kullanmaları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

2. Araçsal (Instrumental) nedenler: Yabancı dili iyi bir düzeyde öğrenmenin sağlayacağı çıkar ve yararlar örneğin, kariyer ilerlemesi ve yükseköğrenime devam etme.

3. Bütünleştirici nedenler: Bir yabancı dilde ustalaşmayla başka bir bölge veya ülkenin kültürüne dahil olabilme ve başka insanlarla ilişki kurabilmeye dönük amaçlar.

Bizim bu çalışmada inceleyip sınıflandırdığımız, yabancı dil öğrenmedeki bir diğer motivasyon türü ise iki çeşit olan; içsel ve dışsal motivasyon türüdür.

1.İçsel motivasyon: Öğrencinin kendisinden kaynaklanan ihtiyaçların oluşturduğu motivasyona denir (Acar, 2012: 115). Bireyin merakı, öğrenme ihtiyacı, yeterlilik ve gelişme duygusu, büyüme ve yarışma duygusu gibi öğrencinin içinde yer alan ihtiyaçlar içsel motivasyonun kaynaklarıdır. Araştırmalar içsel olarak motive olmuş öğrencilerin sadece dışsal motive olmuş öğrencilerden daha yüksek başarıya ulaştıklarını göstermektedir (Akbaba, 2006: 346). İç motivasyona sahip kişileri çalışmaya yönlendiren faktörler; yaptıkları işe duydukları kişisel ilgi, istek ve yaptığı işin sağladığı kişisel tatmindir. İyimser bireylerin iç motivasyon düzeyi, kötümser bireylerinkinden daha yüksektir. İyimserlik, işlerin iyiye gideceğine (bir şeyler yaparsam sonucu değiştirebilirim) olan inançtır (Akbaba, 2006: 345).

2.Dışsal motivasyon: Bir görevin ya da etkinliğin tamamlanması için sağlanan ödüllerle oluşturulan motivasyona denir (Acar, 2012: 177). Öğrencinin dışında oluşan faktörler; ödül, ceza, takdir edilmek, baskı, rica, sevmek, kabul görmek, yüksek notlar ve öğretmenin iltifatları şeklindeki pekiştiriciler sonucu öğrencinin dışında oluşan faktörleri örnek verebilir (Akbaba, 2006: 344). Başarılı öğrencilere verilen teşekkür ve takdir belgesi, öğrencinin yaptığı ödevi imzalamak ve ödevde yıldız koymak birer dışsal motive araçlarıdır (Acar, 2012: 117).

Katılımlarda içsel motivasyonun daha etkili olduğu kesindir ancak; için dıştan güdüleyen yöntemlerin kullanılması hiç kullanılmamasından iyidir. Etkinlikler, öğrencilerin ihtiyaçlarını açıkça karşılayan hedeflere ulaşmalarını sağlayacak şekilde düzenlenirse, öğrenciler öğrenme etkinliklerine içten güdülenmiş olarak katılabilirler.

Öğretmen dışsal motivasyonu ve içsel motivasyonu dengeli kullanmaya dikkat etmelidir. Öğrencinin ilginç, anlamlı ve değerli gördüğü etkinlik için dışsal motivasyon kullanmaya gerek yoktur. Bunun yanında daha az ilginç, anlamlı ve değerli olan bir etkinlik için motivasyonun artırılmasında dışsal ödüllerin kullanılması gerekir. Dışsal motivasyonu sağlayabilmek için öğretmen öğrenciyi iyi tanımalıdır. Öğretmen öğrencinin hangi ihtiyaçlarının karşılandığını, hangilerinin karşılanmadığını bilmek zorundadır çünkü giderilmiş ihtiyaçların motive edilme özelliği yoktur. Görüldüğü gibi motivasyon kavramı başarıda önemli bir faktördür. Birçok öğretmen gerek bireysel yöntemlerle gerekse profesyonel yardımlarla dil öğretiminde öğrencileri güdülemeye yönelik çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Ama öğretmenlerin daha somut asıl öğrenmek istedikleri şey öğrencilerin nasıl motive edileceği ve bunun nasıl devamlılığının sağlanacağıdır (Şahin, 2012: 42).

Motivasyon üzerine yaptığı araştırmalar sonucunda motivasyonun dil öğrenen kişilerin çabalarını, ortaya koydukları davranışları ve mutlak başarılarını doğrudan etkilediğini belirtmiştir (Ellis, 1994; akt. Karagüven, 2012). Peki, motivasyon nasıl ölçülür? Araştırmacıların ve akademisyenlerin cevap bulmaya çalıştığı bir soruya Gardner ve Lambert (1972) 116 soruluk bir tutum ve motivasyon ölçeği hazırlamıştır, bu ölçeğin İngilizce versiyonu <http://publish.uwo.ca/~gardner/docs/englishmtb.pdf> adresinde bulunabilir. Bu çalışmaya paralel olarak Türkçe formatında Yrd. Doç. Dr. M. Bahattin Acat ve İng. Okut. Seyfettin Demiral tarafından düzenlenen motivasyon ölçeği ÇOMÜ'deki Türkçe öğrenen öğrencilere uygulanarak motivasyon ölçülmeye çalışılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Önemi

Eğitimde bireyi istekli hâle getirmek diye adlandıracağımız motivasyonun yabancılara Türkçe öğretimdeki önemi yadsınamaz. Yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyon için dersi eğlenceli hâle getirmek şarttır. Aksi takdirde ders angaryaya dönüşür ve öğrencilerin motivasyonu kaybolur. Yabancı birinin sizin dilinizi hangi sebeple öğrenmek istediği kadar sizin ona yaklaşımınız, dersi çekici ve ilginç hale getirmeniz de öğrencinin dersten soğumaması açısından önem taşımaktadır. Çünkü yabancı dil öğrenenler, dil öğrenmeye başladıklarında hedef dile karşı önlerinde setler oluşturmaya başlarlar. Öğrenciler yoğun bir şekilde kurs v.b. gibi durumlarda programa maruz kalarak o dili öğreniyor olsa bile o dilin öğrenildiği yer eğer o dilin anadil olarak konuşulduğu bir ülkeyse, bu durumda öğrenciler o dili hem program dâhilinde oldukları için öğrenmiş oluyorlar aynı zamanda günlük yaşantıları için hedef toplumla entegre olmaları gerektiğinden o dili edinmiş oluyorlar. (Şahin, 2012: 34).

Başarılı bir yabancı dil öğretimi için yabancı dil öğretiminin planlayıcıları ve uygulayıcıları hem eğitim bilimleri hem de genel dil bilimi alanlarında yapılan çalışmalardan yararlanmak zorundadır. (Şahin, 2007: 469). Dil bilimsel ve eğitim bilimsel çalışmalar öğretim ortamını düzenleme, yöntem belirleme, araç-gereç seçme ve değerlendirme şeklinde yabancı dil öğretimine temel oluşturmaktadır. Yabancı bir dil öğrenmek yeni bir insan olmak, ana dil dışında başka bir dil ve kültürle tanışmak demektir. (Köksal, 2012: 55). Her yeni dilde ve kültürde birtakım zorluklarla karşılaşılır. Bu durum öğrenilen dile karşı olan başarıyı doğrudan etkiler. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de karşılaşılan zorlukları en aza indirmek deneyimli kişilerce, profesyonel yöntemlerle yapılmalıdır.

Bu amaçla, yabancılara Türkçeyi daha profesyonel yöntemlerle, daha profesyonel ortamlarda öğretmek amacıyla TÖMER kurulmuştur. Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi olan TÖMER, Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak “Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)” adıyla ilk olarak 17 Ekim 1984 tarihinde kurulmuştur.

Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) TÖMER kullanılmıştır. ÇOMÜ Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2010 yılında Türkiye’de ve dünyada faaliyet gösteren dil merkezlerinden ve günümüzün değişen koşullarından hareketle yabancılara Türkçe öğretmek amacı ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur. Üniversiteye gelen yabancı uyruklu yüzlerce öğrencinin yanı sıra Erasmus öğrencileri ve değişik sebeplerle Türkçeyi bir yabancı dil olarak öğrenmek isteyen bireylere dil öğreniminde yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla kurulmuş olan TÖMER, temel dil becerilerini ve kelime bilgisini temel, orta ve ileri düzeyde öğretmektedir. Temel, orta ve ileri seviyeyi bitiren öğrencilere dil sertifikaları verilmektedir. Kurlar Avrupa Konseyi yabancı dil ortak başvuru metninde öngörülen kur sistemlerine göre oluşturulmuştur. TÖMER derslerini, alanında uzman öğretim elemanları ile dil öğretimi için en uygun olacak şartları oluşturmak adına ses sistemi ve projektör gibi materyallerle desteklenmiş sınıflarda yapmaktadır. ÇOMÜ’de öğretim gören kişi sayısı 2014 yılı itibariyle 289 kişidir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın problem cümlesi, "Yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylerin görüşlerine göre yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve karşılaşılan motivasyon kaynaklı sorunlar nelerdir? " şeklinde belirlenmiştir. Bu problemden hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1- Türkçe öğrenen bireylerin Türkçe öğreniminde öne çıkan motivasyon kaynakları nelerdir?

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

2- Türkçe öğrenen bireylerin Türkçe öğreniminde öne çıkan motivasyon sorunları nelerdir?

Araştırma 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Çanakkale ilinde faaliyet gösteren ÇOMÜ TÖMER' de var olan öğrencilere tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen öğrencilerden sağlanan verilerle sınırlıdır.

Metod

Araştırma da betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, katılımcıların Türkçe öğrenimlerinde etkili olan motivasyon kaynakları ve yaşadıkları motivasyon sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu konuda var olan durumun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Evren- Örneklem

Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmanın evrenini 2013-2014 öğretim yılında Çanakkale ilinde bulunan TÖMER'e devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Buraya devam eden öğrencilerden 111 öğrenci tesadüfi örneklem yolu ile seçilmiş ve seçilen bu kitle araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırma için gerekli verilerin toplanması amacıyla kaynak taraması yoluyla elde edilen bilgilerden bir anket formu hazırlanmıştır. Anketin hazırlanmasında, Gardner ve Lambert (1994) tarafından geliştirilen, Yrd. Doç. Dr. Bahattin Acat ve Okutman Seyfettin Demiral tarafından derlenen "Dil Öğreniminde Motivasyon (2002)" adlı çalışmadan yararlanılmıştır. Hazırlanan anket, toplamda 111 kişiye uygulanmıştır. Gelen eleştiriler ve dile getirilen görüşler dikkate alınarak anket iki dilde Türkçe ve İngilizce şeklinde hazırlanıp ankete son şekli verilmiştir.

Üç bölümden oluşan ankette toplam 40 soru yer almıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin kişisel özellikleri ve anketi cevaplayanların sosyal durumlarına ilişkin bir profilin elde edilmesi amacıyla 3 soru sorulmuştur. Bu sorularla anketi cevaplayanların cinsiyeti, eğitim durumları ve yaşlarına ilişkin veriler elde edilmiştir. Anketin ikinci bölümünde öğrencileri Türkçe öğrenmeye iten motivasyon kaynakları ve öğrencilerin yaşadıkları motivasyona dayalı sorunlara ilişkin görüşlerini almak amacıyla 40 maddeye yer verilmiştir. Bu maddeler kendi içinde üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar içsel, sınıf içi ve dışsal nedenlerdir. İçsel nedenler ve sorunlar : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34. Dışsal nedenler ve sorunlar: 16, 35, 36, 37, 38, 39, Sınıf içi nedenler ve sorunlar: 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 40. Araçta her bir sorunun karşısına "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" biçiminde beşli Likert tipi bir ölçek verilmiştir.

Veri Toplama Aracının Uygulanması

Hazırlanan anket formu, Çanakkale ilinde TÖMER'de eğitim gören öğrenci sayısı kadar çoğaltılmış araştırmacılar tarafından uygulanmış ve toplanmıştır. Anket uygulama etkinliğine 2 Aralık 2013 tarihinde başlanmış ve 28 Aralık 2013 tarihinde bitirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma için kullanılan veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS 15,0 paket programı kullanılmıştır. Cevap kâğıtlarının her birisi daha sonra numaralandırılmıştır. Ayrıca seçeneklerin puanlanmasında en olumsuzdan en olumluya doğru 1, 2, 3, 4, 5 değerleri atanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin frekans, aritmetik ortalama, yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

Bulgular

Bu bölümde, katılımcıların yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmeye motive eden faktörler ve yaşadıkları motivasyona dayalı sorunlara ilişkin verilerin analizinden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve tablolara göre yorumlar yapılmıştır.

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunlarına İlişkin Değerlendirme Anketinin Dağılımı

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğrenilmesinde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları anketinde yer alan katılımcıların cinsiyete göre dağılımları Tablo.1’de verilmiştir.

Tablo.1. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Anketinde Yer Alan Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları

Katılımcı	Frekans	Yüzde %
Kız	57	51.4
Erkek	54	48.6
Toplam	111	100

Tablo.1’e bakıldığında araştırmaya Çanakkale TÖMER’de öğretim gören 111 öğrenciye uygulama yapılmış bunların 57’si kız 54’ünü erkek öğrenciler oluşturmuştur. Yüzdeler diliminde ise mevcut çalışmanın %51,4’ü kız öğrencilerden %48,6’sı erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Frekans sonuçlarına göre, Yabancı Dil Olarak Türkçeyi öğrenmek için TÖMER’de öğretim gören kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerden fazladır.

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları anketinde yer alan katılımcıların yaşa göre dağılımları Tablo.2’de verilmiştir.

Tablo.2. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları anketinde yer alan katılımcıların yaş aralığı dağılımları

Katılımcı Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde %
16-20	44	%39,6
21-25	46	%41,4
26+	21	%18,9
Toplam	111	%100

Tablo 2’ye bakıldığında araştırmaya katılan 111 öğrencinin 44’ü 16-20 yaş aralığında, 46’sı 21-25 yaş aralığında ve geri kalan 21’i ise 26 yaş ve üzerinde yer almaktadır. Yaş aralıklarını yüzdeler diliminde incelersek %39,6’lık kısmı 16-20 yaş aralığındaki katılımcılar, %41,4’lük kısmı 21-25 yaş aralığındaki öğrenciler ve %18,9’luk kısmı 26 yaş ve üzerindeki öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo-2’den de görüldüğü gibi Yabancı Dil Olarak Türkçeyi öğrenen öğrenciler genç nitelik taşımaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları anketinde yer alan katılımcıların “öğrenim gördüğü bölüme” göre dağılımları Tablo.3'te verilmiştir.

Tablo.3. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları anketinde yer alan katılımcıların öğrenim gördüğü bölüme göre dağılımları

Katılımcı Bölümü	Frekans	Yüzde %
Ziraat	18	%16.2
Mühendislik	14	%12.6
Afet Yönetimi	9	%8.1
İşletme	12	%10.8
İlahiyat	12	%10.8
Turizm	25	%22.5
Öğretmenlik	17	%15.3
Tıp	4	%3.6
Toplam	111	%100

Tablo 3'e bakıldığında araştırmaya katılan öğrenciler öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları verilmiştir. Bunların 18'ini ziraat, 14'ünü mühendislik, 9'unu afet yönetimi, 12'sini işletme, 12'sini ilahiyat, 25'ini turizm, 17'sini öğretmenlik ve 4'ünü de tıp oluşturmaktadır. Yüzdeler olarak bakacak olursak; %16,2'lik kısmı ziraat bölümü %12,6'lık kısmı mühendislikler, %8,1'lik kısmı afet yönetimi bölümü, %10,8'lik kısmı işletme, %10,8'lik kısmı ilahiyat, %22,5'lik kısmı turizm, %15,3'lük kısmı öğretmenlik ve %3,6'lık kısmı da tıp bölümü oluşturmaktadır.

Yabancı Dil Olarak Türkçeyi öğrenmek için ülkemize gelen öğrencilerin %22,5'lik kısmı turizm bölümünde, %16,2'lik bir kısmı ziraat bölümünde öğretim görmektedir. Türkçeyi öğrendikten sonra turizm ve ziraat açısından önem taşıyan gelişmiş yerlerde iş bulma şansı yüksek olduğundan bu bölümde öğrenim görenlerin ülkemizi tercih etmeleri olağandır. En az oranı ise; tıp bölümünün alması medikal, cerrahi ve bilimsel anlamda Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duymadıklarının göstergesidir.

Araştırmaya katılan öğrencilere “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları” anketinde yer alan sorulara ilişkin 40 soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar doğrultusunda frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları Tablo.4'te sunulmuştur.

Tablo.4. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları Hakkındaki Görüşleri

Motivasyon Kaynaklarına İlişkin Maddeler	N	1		2		3		4		5		Ort.
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
1 Türkçeyi ilgi duyduğum için öğreniyorum.	111	0	0	5	4.5	6	5.4	59	53.2	41	36.9	4.22
2 Türkçe öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum.	111	1	.9	3	2.7	16	14.4	58	52.3	33	29.7	4.07
3 Kendimi Türkçe öğrenecek yeterlilikte hissediyorum.	111	2	1.8	3	2.7	15	13.5	58	52.3	33	29.7	4.05
4 Türkçe öğrenmem toplumda kabul görmemi sağlayacak.	111	1	.9	5	4.5	17	15.3	64	57.7	24	21.6	3.94

Turkish Studies

5	Türkçe öğrenmek daha çok insanla iletişim kurmamı sağlayacak.	111	0	0	1	.9	13	11.7	56	50.5	41	36.9	4.23
6	Türkçe öğrenerek ilgi alanlarıma ilişkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaşacağım.	111	0	0	5	4.5	16	14.4	57	51.4	32	28.8	4.07
7	Türkçe öğrenmek gelecekte çok daha kolay iş bulmamı sağlayacak.	111	1	.9	5	4.5	39	35.1	52	46.8	14	12.6	3.65
8	Daha iyi bir ücret alabilmek için Türkçe öğreniyorum.	111	2	1.8	13	11.7	42	37.8	35	31.5	18	16.2	3.52
9	Eğitim yaşantımı daha rahat sürdürebilmek için Türkçe öğreniyorum.	111	1	.9	10	9.0	34	30.6	42	37.8	24	21.6	3.70
10	Türkçe öğrenmek kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak.	111	3	2.7	11	9.9	51	45.9	26	23.4	19	17.1	3.45
11	Türkçe öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım.	111	12	10.8	17	15.3	41	36.9	34	30.6	7	6.3	3.06
12	Türkçe öğrenirken kazandığım beceriler arkadaşlarım arasında bana prestij kazandırıyor.	111	3	2.7	20	18.0	37	33.3	32	28.8	19	17.1	3.39
13	Ödüllendirileceğimi bilsem Türkçe öğrenmeye daha büyük bir istekle sarılıırım.	111	2	1.8	14	12.6	41	36.9	29	26.1	25	22.5	3.54
14	Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci Türkçe öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.	111	1	.9	2	1.8	10	9.0	47	42.3	51	45.9	4.30
15	Birkaç iyi sonuç elde etsem Türkçe öğrenmeye daha büyük bir istekle sarılıırım.	111	9	8.1	22	19.8	24	21.6	36	32.4	20	18.0	3.32
16	Öğretmenim Türkçe öğrenmemi çok arzuluyor.	111	3	2.7	22	19.8	32	28.8	25	22.5	29	26.1	3.49
17	Çalıştığım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir.	111	0	0	17	15.3	31	27.9	38	34.2	25	22.5	3.63
18	Birlikte Türkçe öğrendiğim grubun istekliliği beni etkiler.	111	4	3.6	13	11.7	27	24.3	48	43.2	19	17.1	3.58
19	Öğretmen çalışma konusunda öğrencilere yardım ve destek sağlıyor.	111	2	1.8	3	2.7	13	11.7	54	48.6	39	35.1	4.12
20	Öğretmen bu sınıfta çeşitli faaliyetler kullanarak öğretim gerçekleştiriyor.	111	5	4.5	4	3.6	15	13.5	56	50.5	31	27.9	3.93

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

21	Bu sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanmaya teşvik ediyor.	111	3	2.7	2	1.8	39	35.1	38	34.2	29	26.1	3.79
22	Bu sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilere ilginç gelmektedir.	111	3	2.7	10	9.0	33	29.7	44	39.6	21	18.9	3.63
23	Bu sınıfta öğrenciler grup içi çalışmalarında kendilerini rahat hissediyor.	111	4	3.6	5	4.5	37	33.3	40	36.0	25	22.5	3.69
24	Verilen ödevler gerçek yaşam durumları ile bağlantılıdır ve anlamlıdır.	111	5	4.5	8	7.2	46	41.4	41	36.9	11	9.9	3.40
25	Bu sınıfta öğrencilere bir şeyi öğrenmeleri için yeterince zaman veriliyor.	111	1	.9	13	11.7	40	36.0	44	39.6	13	11.7	3.49
26	Türkçe öğrenme işini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kişi ile çalışmam istekliliğimi artırır.	111	16	14.4	29	26.1	30	27.0	25	22.5	11	9.9	2.87

Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları anketinde yer alan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. maddeler Türkçe öğrenen öğrencilerin motivasyon kaynaklarındaki içsel nedenler arasında yer almaktadır.

Bu kısımda öğrencilerin Türkçe öğreniminde kendilerine katkı sağlayacak içsel motivasyon kaynakları incelenmiştir. Bu maddeler içerisinde “Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci Türkçe öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.” ifadesi 4.30 ile en yüksek ortalamayı almıştır. Bu durumda iyi bir eğitim-öğretimin öğrenciyi motivasyon kaynağı olarak olumlu yönde etkilediği görülmektedir. “Türkçe öğrenmek daha çok insanla iletişim kurmamı sağlayacak.” maddesi ile en yüksek ikinci ortalama 4.23 ile daha fazla insanla iletişim kurma isteğinin motivasyonu artırdığından söz edilebilir. Öğrencinin Türkçeye ilgi duyması 4.22, Türkçe öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyor olması 4.07, Türkçe öğrenerek ilgi alanlarıma ilişkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaşabileceğini düşünmesi 4.07, kendisini Türkçe öğrenebilecek yeterlilikte hissetmesi 4.05 gibi maddeler öğrencinin Türkçe öğrenmesinde etkili olacak motivasyon kaynaklarıdır. Türkçe öğrenerek toplumda kabul görmek istemeleri 3.94; eğitim yaşantılarını daha rahat sürdürmek istemeleri 3.70; gelecekte daha kolay iş bulmak istemeleri 3.65; daha iyi bir ücret almak için istemeleri 3.52; ödüllendirileceğimi bilsem Türkçe öğrenmeye daha büyük istekle sarılıyorum 3.54; ve kariyerde yükselmelerini sağlaması açısından Türkçe öğrenmek istemeleri 3.45 orta düzeyde değer alan motivasyon kaynakları arasında yer almaktadır. En düşük içsel motivasyon kaynağı oranı ise; 3.06 ile Türkçe öğrenirsem kendimi kabullenmiş olacağım maddesine aittir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları anketinde 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. maddeler arasında sınıf içi motivasyon kaynaklarına ilişkin maddeler yer almıştır.

Bu kısımda sınıf içi etkinliklerin, çeşitli ve öğrencinin isteğine uygun olmasının motivasyonu kaynaklarını sağlamadaki etkilerine bakılmıştır. Genel olarak ortalamasının orta düzeyde olduğundan söz edilebilir. “Öğretmen çalışma konusunda öğrencilere yardım ve destek

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

sağlıyor.” maddesi 4.12 ortalama ile bu gruptaki en yüksek ortalamaya sahiptir. Türkçe öğreniminde sınıf içi motivasyon kaynağının öğretmen olduğu gözlemlenmiştir. “Öğretmen bu sınıfta çeşitli faaliyetler kullanarak öğretim gerçekleştiriyor” maddesinin 3.93 ile bu maddeler arasında ikinci yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilip bu durumda sınıf içi etkinliklerin çeşitli ve öğrencinin isteğine uygun olmasının motivasyonu sağlamada etkili bir kaynak olduğu çıkarımında bulunulmuştur. “Bu sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanmaya teşvik ediyor.” maddesinin 3.79, “ Bu sınıfta öğrenciler grup içi çalışmalarında kendilerini rahat hissediyor. ”maddesinin ise 3.69 ortalamaya sahip olması sınıf içinde motivasyon kaynağı olarak görülecek şekilde faaliyetler kullanıldığının ve işbirlikçi çalışmalarda rahat şekilde davranmalarının motivasyon kaynaklarını konusunda önem teşkil ettiği gözlemlenmiştir. “Çalıştığım materyalin ilgi çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir.” 3.63 ve “Birlikte Türkçe öğrendiğim grubun istekliliği beni etkiler.” 3.58 maddelerinin orta düzeyde olması kimi öğrenciler için materyalle çalışmak ve bir grup içinde yer almak önemliyken kimi öğrenciler için de önemsiz olması sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Mevcut ankette 16. madde yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde karşılaşılan motivasyon kaynakları konusundaki dışsal motivasyon kaynağı olarak belirlenmiştir.

3.49 ortalama ile “Öğretmenim, Türkçe öğrenmemi çok arzuluyor.” maddesi dışsal nedenler arasındaki tek motivasyon kaynağıdır. Bireyin kendi isteğinin dışında bir başkasının da onun Türkçe öğrenmesini istemesi en önemli dışsal motivasyon kaynağıdır.

Tablo.5. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Sorunları Hakkındaki Görüşleri

Motivasyon Sorunlarına İlişkin Maddeler	N	1		2		3		4		5		Ort.
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
27 Geçmişte karşılaştığım güçlükler Türkçe öğrenememekten kaynaklanmaktadır.	111	13	11.7	17	15.3	50	45.0	27	24.3	4	3.6	2.92
28 Daha önce de Türkçe öğrenmeyi denemedim ama olmadı yine olmayacak.	111	7	6.3	17	15.3	32	28.8	29	26.1	26	23.4	3.45
29 Türkçe öğrenmek bir yetenek işidir ve bu bende çok sınırlı.	111	7	6.3	21	18.9	36	32.4	29	26.1	18	16.2	3.27
30 Türkçe öğrenemeyişimin nedeni yeterli çaba göstermememdir.	111	13	11.7	25	22.5	26	23.4	32	28.8	15	13.5	3.09
31 Türkçe öğrenemiyorum çünkü dil öğrenmeye çabalarken gerginleşiyorum ve unutkanlaşıyorum.	111	7	6.3	16	14.4	17	15.3	48	43.2	23	20.7	3.57
32 Türkçe öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum.	111	7	6.3	7	6.3	25	22.5	50	45.0	22	19.8	3.65
33 Türkçe öğrenirken karşılaştığım karmaşık dilsel durumsal beni yıldırıyor.	111	9	8.1	13	11.7	32	28.8	43	38.7	14	12.6	3.36
34 Benimki Türkçe öğrenmek değil sadece bazı şeyleri ezberlemek.	111	11	9.9	12	10.8	15	13.5	47	42.3	26	23.4	3.58

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

35	Alay ederler diye arkadaşlarımdan Türkçe öğrendiğimi gizlemeye çalışıyorum.	111	9	8.1	14	12.6	26	23.4	34	30.6	28	25.2	3.52
36	Ailevi sorumluluklarım yüzünden Türkçe öğrenmeye tam olarak eğilemiyorum.	111	11	9.9	11	9.9	20	18.0	44	39.6	25	22.5	3.54
37	Öğrendiğim dilin konuşulduğu ülkeleri sevmiyor olmam Türkçe öğrenmemde benim içim dezavantaj oluşturuyor.	111	4	3.6	17	15.3	22	19.8	36	32.4	32	28.8	3.67
38	Türkçe öğrenmem konusunda benden beklenenler çok yüksek ve bu durum beni olumsuz yönde etkiliyor.	111	10	9.0	10	9.0	29	26.1	47	42.3	15	13.5	3.42
39	Türkçe pratik yapabileceğim ortamların olmaması cesaretimi kırıyor.	111	10	9.0	9	8.1	20	18.0	42	37.8	30	27.0	3.65
40	Etkili öğrenme stratejileri konusunda hiçbir şey bilmediğim için Türkçe öğrenemiyorum.	111	7	6.3	14	12.6	31	27.9	41	36.9	18	16.2	3.44

Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları anketinde yer alan 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 maddeler Türkçe öğrenen öğrencilerin motivasyon sorunlarındaki içsel sorunlar arasında yer almaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde içsel nedenler arasında motivasyon sorunlarını içeren maddelerin şöyle değerler aldığı gözlemlenmiştir. Motivasyon sorunları konusundan en yüksek değere sahip olan 3.65 ortalama ile, "Türkçe öğrenmeye karşı bir direncim olduğunu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum." maddesinin yer aldığı gözlemlenmiştir. Bireylerin Türkçeye karşı bir önyargı geliştirdiklerini bu yüzden motivasyon sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. 3.58 ortalama ile ikinci yüksek değere sahip olan "Benimki Türkçe öğrenmek değil sadece bazı şeyleri ezberlemek." ifadesiyle de bireylerin sadece ezber yaparak Türkçe öğrenmeye çalışmalarının yanlış olduğu bir yöntem problemi yaşadıkları gözlemlenmiştir. 3.57 ortalama ile üçüncü değere sahip olan "Türkçe öğrenemiyorum çünkü Türkçe öğrenmeye çabalarken gerginleşiyorum ve unutkanlaşıyorum." ifadesinde Türkçe öğrenmeye karşı bir isteksizlik olduğu ve bunun da motivasyon sorunları arasında olduğu tespit edilmiştir. 3.45 ortalama ile dördüncü değere sahip olan " Daha önce de Türkçe öğrenmeyi denedim olmadı yine olmayacak." ifadesinde motivasyon sorununun aslında öğrenilmiş çaresizlik durumunda olduğu gözlemlenmiştir. 3.36 ile orta düzeyde olan "Türkçe öğrenirken karşılaştığım karmaşık dilsel durumlar beni yıldııyor." maddesinde de ikinci yüksek değere sahip olan -ezber yapmak- madde paralellik göstermektedir. Türkçe öğrenilirken bireylerden kaynaklanan teknik sorunlar yaşandığı gözlemlenmiştir. En düşük ortalama sahip olan madde ise; 2.92 ortalama ile " Geçmişte yaşadığım güçlükler Türkçe öğrenememekten kaynaklanmaktadır." maddesine aittir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları anketinde 40. madde sınıf içi motivasyonu sorunlarına ilişkin maddeler yer almıştır. Sınıf içi motivasyon sorunları konusunda ise tek madde; 3.44 ortalama ile " Etkili öğrenme stratejileri konusunda hiçbir şey bilmediğim için dil öğrenemiyorum." maddesi sınıf içinde etkili öğrenme stratejileri konusunda herhangi bir bilgilendirme yapılmadığının ve bireylerin bu konuda eksiklik duymasının Türkçe öğrenmede sınıf içi motivasyon sorunu olarak belirlenmiştir.

Turkish Studies

Yabancı dil olarak Türkçenin öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları anketinde 35, 36, 37, 38, 39. maddeler arasında dışsal motivasyon sorunlarına ilişkin maddeler yer almıştır. “Öğrendiğim dilin konuşulduğu ülkeleri sevmiyor olmam Türkçe öğrenmemde benim için dezavantaj oluşturuyor” maddesinin 3.67 ile dışsal nedenlerden kaynaklanan motivasyon sorunları arasında en yüksek ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Bu maddeye göre, öğrencinin dilin konuşulduğu ülkeleri sevmiyor olması Türkçe öğrenmesini de etkileyen bir motivasyon sorunudur. Aynı zamanda “Türkçe pratik yapabileceğim ortamların olmaması cesaretimi kırıyor.” maddesi 3.65 ile yüksek ortalamaya sahip ikinci maddedir. Bu maddeye göre, öğrencilerin gündelik hayatlarında Türkçeyi konuşmayı tercih etmediklerini, edemediklerini görüyoruz. 3.54 ortalama ile “ Ailevi sorumluluklarım yüzünden Türkçe öğrenmeye tam olarak eğilemiyorum.” maddesi bireylerin kendi istekleri dışında ailelerinden kaynaklanan sorunların onları da etkilemesi sebebiyle dışsal nedenlerden kaynaklanan motivasyon sorunu yaşamakta oldukları gözlemlenmiştir. 3.52 ortalama ile “ Alay ederler diye arkadaşlarımdan Türkçe öğrendiğimi gizlemeye çalışıyorum.” maddesi 3.65 ortalamaya sahip olan maddenin nedenini açıklamaktadır. Yine orta düzeyde bir ortalamaya sahip olan başka bir madde ise; “Türkçe öğrenmem konusundan benden beklenenler çok yüksek ve bu durum beni olumsuz yönde etkiliyor.” 3.42 maddesi, çevrenin birey üzerindeki tesirini göstermektedir.

Sonuçlar

1. Ortaya çıkan sonuçlara göre, en önemli motivasyon kaynağının içsel nedenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. 4.30 “Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci Türkçe öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.”
2. Motivasyon kaynaklarında sınıf içi nedenler arasında en yüksek ortalamaya sahip olan madde ise; 3.79 “Bu sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanmaya teşvik ediyor.”
3. Motivasyon kaynaklarında dışsal nedenler arasında bulunan tek madde ise; 3.39 “Türkçe öğrenirken kazandığım beceriler arkadaşlarım arasında bana prestij kazandırıyor.”
4. En önemli motivasyon sorununun ise dışsal nedenlerden kaynaklandığı gözlemlenmiştir. 3.67 “Öğrendiğim dilin konuşulduğu ülkeleri sevmiyor olmam Türkçe öğrenmemde benim için dezavantaj oluşturuyor.”
5. Motivasyon sorunlarında içsel nedenlerde en yüksek ortalamaya sahip olan madde ise, 3.65 “Türkçe öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum.”
6. Motivasyon sorunlarında sınıf içi nedenlerde ortalamaya sahip olan tek madde ise, 3.44 “Etkili öğrenme stratejileri konusunda hiçbir şey bilmediğim için Türkçe öğrenemiyorum.”

Öneriler

1. Verilecek Türkçe eğitiminin kişilerin iş bulmaları ve işte yükselmelerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekir.
2. Türkçede sözlü ve yazılı iletişimi kolaylaştıracak çalışmalara ağırlık verilmelidir.
3. TÖMER’lerde verilen eğitimden kaynaklanan sorunlar için profesyonel çözümler sunulmalıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

4. Sınıf içi etkinliklerin çeşitli, güncel; kullanılan materyalin kullanışlı ve ilgi çekici olması sağlanmalıdır.
5. Türkçe eğitiminde erkekler, dışsal motivasyon kaynakları ile kadınlar ise; daha çok içsel motivasyon kaynaklarıyla güdülenmelidirler.
6. Öğrencilerin arkadaşlarının onlarla dalga geçmeyeceği rahatça pratik yapabilecekleri ortamlar geliştirilmelidir.
7. Türkçe öğrenmenin sadece ezber yapmak olmadığını göstermek amacıyla etkili öğrenme stratejileri konusunda öğrencilere bilgilendirici açıklamalar yapılmalı ve bu stratejileri kullanmaya teşvik edilmelidir.
8. Türkçe öğrenmede karşılaşılan dilsel sorunların geçici olduğunu ifade ederek başka dillerde yaşanan sorunlar için genelleme yapılmaması konusunda telkinlerde bulunulmalıdır.
9. Ailevi sorumluluklar Türkçe öğrenmeye engel oluşturuyorsa, öğrencilere gerekirse rehberlik hizmetleri verilerek Türkçe öğrenmeye teşkil edecek sıkıntılar ortadan kaldırılmalı.

KAYNAKÇA

- ACAR, A. C. (2012). *Ücret ve ödül yönetimi* . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayıncılık.
- AÇIK, F. (2008). *Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirisi. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, 2-10.
- AKBABA, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 344- 361.
- ASLANARGUN, E., & SÜNGÜ, H. (2006). Yabancı dil öğretimi ve etik. *Millî Eğitim Dergisi*, 70, 126-142.
- BARIN, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 19-30.
- DEMİRAL, S., & Acat M. B. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 31, 312-329.
- GARDNER, R. C., & Tremblay, P. F. (1994). On Motivation, Research Agendas, and Theoretical Frameworks. *The Modern Language Journal*, 78(3), 359-368.
- GÖÇER, A. & MOĞUL, S. (2011). “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış”. *TURKISH STUDIES-International Periodical for the languages, Literature and History of Turkish or Turkic- ISSN:1308-2140, Volume 6/3, Summer, 2011, www.turkishstudies.net, DoiNumber:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2470, p.797-810.*
- İŞİĞÜZEL, B. (2013). “Almanca Öğretmen Adaylarının Alman Diline Yönelik Motivasyon Düzeylerinin Saptanması”. *TURKISH STUDIES-International Periodical for the languages, Literature and History of Turkish or Turkic- ISSN:1308-2140, Volume 8/12, Fall 2013, www.turkishstudies.net, http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5572, p. 607-614.*

- KARAGÜVEN, H. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçe'ye adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(4), 2599-2620.
- KÖKSAL, D. (2012). *Yabancı dil öğretiminde yaklaşım yöntem ve teknikler*. Aziz Kılınç, Abdullah Şahin (Ed.), *Yabancı dil Olarak Türkçenin öğretimi* (81-111). Ankara : Pegem Akademi Yayıncılık.
- SEMERCİ, A. S. (2005). *İş motivasyonu ve sonuçları*. Uzman yeterlilik tezi, Ankara Merkez - Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, 5-112.
- ŞAHİN, A. (2012). Yabancı dil öğretiminde motivasyon ve stratejileri. Aziz Kılınç, Abdullah Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi*. (33-47). Ankara : Pegem Akademi Yayıncılık.
- ŞAHİN, Y. (2007). Yabancı dil öğretiminin eğitim bilimsel ve dilbilimsel temelleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 465-470.
- TÜRK DİL KURUMU (TDK) (2011). Güncel Türkçe Sözlük.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.e8
adresinden 28 Ocak 2014 tarihinde edinilmiştir.
- ULUSOY, A. (2003). *Güdülenme, gelişim ve öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/6 Spring 2014

